

De mooiste sprookjes van Andersen

Door

Hans Christian Andersen

*De kleine Zeemeermin – Het lelijke eendje – De
Sneeuwkonigin – Het meisje met de zwavelstokjes...*

INHOUD

Het meisje met de zwavelstokjes	6
De sneeuwkonigin	10
EERSTE GESCHIEDENIS.....	10
TWEEDE GESCHIEDENIS	13
DERDE GESCHIEDENIS.....	19
VIERDE GESCHIEDENIS.....	27
VIJFDE GESCHIEDENIS	34
ZESDE GESCHIEDENIS.....	39
ZEVENDE GESCHIEDENIS	43
Het lelijke jonge eendje	48
De standvastige tinnen soldaat	60
De nieuwe kleren van de keizer	68
De kleine zeemeermin	75
De prinses op de erwt	102

Voorwoord

Onder de grote vertellers van de mensheid neemt Hans Christian Andersen een bijzondere plaats in, precies op het kruispunt van fantasie en melancholie. Geboren in 1805 in Odense, Denemarken, was hij bovenal een dichter, een dromer die de eenvoudige volksverhalen van Scandinavië omvormde tot gevoelige spiegels van de menselijke conditie. Waar anderen naar moraal of levenslessen zochten, schonk Andersen de waarheid van het hart.

Achter hun schijnbare eenvoud zijn zijn sprookjes gevuld met symboliek, pijn en hoop. *Het lelijke eendje* spreekt over afwijzing en innerlijke transformatie; *De kleine Zeemeermin* over onmogelijke liefde en opoffering; *De Sneeuwkoningin* over de zuiverheid van de kindertijd en de kracht van trouw; *Het meisje met de zwavelstokjes* herinnert ons eraan dat het fragielste licht zelfs de donkerste ellende kan doorbreken.

Ver weg van het kunstmatige optimisme van moraliserende fabels verkent Andersen de grens tussen droom en verlies. Zijn personages, vaak eenzaam en gekwetst, zoeken naar betekenis, naar warmte, naar een plaats in de wereld. Onder de pen van de Deense dichter krijgt elke vlam, elke bloem, elke zucht van de wind een ziel en een vleugje poëzie. Daarom verouderen zijn verhalen nooit: zij spreken tot het kind dat in ieder van ons sluimert, tot die behoefte aan verwondering die steeds met een vleugje nostalgie is vermengd.

Deze bundel brengt tien van de mooiste sprookjes uit zijn oeuvre samen, gekozen vanwege hun symbolische kracht en de rijkdom aan emoties die zij oproepen. In deze verhalen vloeien het fantastische, het tragische, de humor en de tederheid samen in een eenvoudige, muzikale taal die de charme van de mondelinge traditie volledig behoudt.

Mogen deze pagina's je terugbrengen naar die gouden tijd waarin verhalen bij kaarslicht werden gelezen, toen dromen en werkelijkheid zachtjes in elkaar overvloeiden. Want bij Andersen is het wonder nooit ver weg: het schuilt in het verdriet van een blik, in de moed van een kind of in de gratie van een enkele traan.

Het meisje met de zwavelstokjes

Het was afschuwelijk koud, het sneeuwde en het begon donker te worden. Het was ook de laatste avond van het jaar, oudejaarsavond. In die kou en in dat donker liep er op straat

een arm, klein meisje, zonder muts en op blote voeten. Ze had wel pantoffels aangehad toen ze van huis ging, maar dat hielp niet veel: het waren heel grote pantoffels, haar moeder had ze het laatst gedragen, zo groot waren ze, en het meisje had ze bij het oversteken verloren, toen er twee rijtuigen vreselijk hard voorbijvlogen. De ene pantoffel was niet te vinden en met de andere ging er een jongen vandoor: hij zei dat hij hem als wieg kon gebruiken als hij later kinderen kreeg. Daar liep dat meisje dus op haar blote voetjes, die rood en blauw zagen van de kou.

In een oud schort had ze een heleboel zwavelstokjes en één bosje hield ze in haar hand. Niemand had nog iets van haar gekocht, de hele dag niet.

Niemand had haar ook maar een stuivertje gegeven. Hongerig en koud liep ze daar en ze zag er zo zielig uit, dat arme stakkerdje! De sneeuwvlokken vielen in haar lange, blonde haar, dat zo mooi in haar nek krulde, maar aan dat soort dingen dacht ze echt niet. Uit alle ramen scheen licht naar buiten en het rook overal zo lekker naar gebraden gans; het was immers oudejaarsavond en daar dacht ze wel aan.

In een hoekje tussen twee huizen, waarvan het ene een beetje vooruitstak, ging ze in elkaar gedoken zitten. Haar beentjes trok ze onder zich op, maar ze kreeg het nog kouder, en naar huis durfde ze niet, want ze had geen zwavelstokjes verkocht en ook geen stuivertje gekregen. Haar vader zou haar slaan en thuis was het trouwens ook koud. Ze woonden vlak onder het dak en daar blies de wind doorheen, ook al waren de ergste kieren met stro en oude lappen dichtgestopt. Ze had bijna geen gevoel meer in haar handjes van de kou. O, wat zou een zwavelstokje lekker warm zijn! Zou ze er eentje uit het bosje durven trekken en het tegen de muur afstrijken om haar handen te warmen? Ze trok er een uit. "Ritsss..." Wat vlamde dat, wat brandde

dat! Het gaf een warm, helder vlammetje, net een kaarsje, toen ze haar handen eromheen hield. Een wonderlijk licht gaf het. Het meisje dacht dat ze voor een grote, ijzeren kachel zat met glimmende koperen ballen en een koperen trommel. Het vuur brandde zo heerlijk, het was zo lekker warm. Maar wat was dat? Het meisje strekte haar voetjes al uit om die ook te warmen - toen ging de vlam uit, de kachel verdween - en zij zat met een stompje van het afgebrande zwavelstokje in haar hand.

Ze stak er nog een aan. Het brandde, het gaf licht en waar het schijnsel op de muur viel, werd die doorzichtig, net als een sluier. Ze keek zo de kamer in, waar de tafel gedekt was met een spierwit tafelkleed, met het fijnste porselein. De gebraden gans, gevuld met pruimen en appeltjes, stond heerlijk te dampen. En wat het allerheerlijkst was, de gans sprong van de schaal en waggelde met een vork en mes in zijn rug over de grond. Hij kwam recht op het arme meisje af; toen ging het zwavelstokje uit en was alleen de dichte, koude muur er nog.

Ze stak er nog een aan. Toen zat ze onder de mooiste kerstboom, nog groter en nog rijker versierd dan de boom die ze door de glazen deur bij de rijke koopman had gezien, vorig jaar met Kerstmis. Er brandden wel duizend kaarsjes aan de groene takken, en gekleurde prentjes, zoals je die in etalages ziet, keken haar aan. Het meisje strekte haar beide handen uit - toen ging het zwavelstokje uit, de vele kerstkaarsjes gingen de lucht in en veranderden in sterren, zag ze. Eentje viel er en liet een lange streep van vuur achter aan de hemel. "Nu gaat er iemand dood," zei het meisje. Want haar oude grootmoeder, de enige die lief voor haar was geweest, maar die nu dood was, had gezegd: "Als er een ster valt, gaat er een zieltje naar God."

Ze streek weer een zwavelstokje af tegen de muur, het gaf licht en in het schijnsel stond haar oma, heel duidelijk, heel stralend, heel vriendelijk en lief.

"Oma!" riep het meisje. "O, neem me mee! Ik weet dat je weg bent, als het zwavelstokje uitgaat. Weg, net als de warme kachel, de gebraden gans en die prachtige, grote kerstboom." Haastig streek ze de rest van de zwavelstokjes uit het bosje af, want ze wilde oma vasthouden. De zwavelstokjes gaven zoveel licht dat het klaarlichte dag leek. Oma had er nog nooit zo mooi en zo groot uitgezien. Ze nam het kleine meisje op haar arm en ze vlogen, stralend en blij, heel, heel hoog. Er was geen kou, geen honger, geen angst - ze waren bij God. Maar in het hoekje bij het huis zat in de koude wintermorgen het kleine meisje met de rode wangen, met een glimlach om haar mond - dood, doodgevroren op de laatste avond van het oude jaar.

Het werd nieuwjaarsochtend en de kleine dode zat daar met haar zwavelstokjes, waarvan een bosje bijna was opgebrand. Ze heeft zich willen warmen, zeiden ze. Niemand wist wat voor moois ze had gezien, hoe stralend ze met oma de vreugde van het nieuwe jaar was ingegaan.

EINDE

De sneeuwkoningin

EERSTE GESCHIEDENIS

Die Handelt Over De Spiegel En De Scherven

"Ziezo, nu beginnen we. Als we aan het eind van de geschiedenis zijn weten we meer dan wij nu weten, want het was een boze trol, het was een van de allerergste, het was "de duivel."

Op een dag was hij in een bijzonder goed humeur, want hij had een spiegel gemaakt die de eigenschap had dat alle goeds en moois, die zich daarin spiegelde, tot bijna niets verschrompelden, maar wat niet deugde en er lelijk uitzag viel eerst recht in het oog en werd nog erger.

De mooiste landschappen zagen er daarin uit als gekookte spinazie, en de braafste mensen werden afstotelijk of stonden op hun hoofd, zonder buik; hun gezicht werd zo verdraaid dat ze niet te herkennen waren, en als iemand een zomersproet had kon hij er zeker van zijn, dat die over neus en mond heenliep. Het was meer dan vermakelijk, zei "de duivel." Ging er een goede, vrome gedachte door een mens dan kwam er een grijns in de spiegel, zodat de trolduivel lachen moest over zijn kunstige uitvinding. Allen die de trollenschool bezochten, want hij hield school voor kleine trollen, vertelden wijd en zijd dat er een mirakel was geschied; nu kon men pas zien, meenden zij, hoe de wereld en de mensen er werkelijk uitzagen.

Zij gingen overal rond met de spiegel en ten slotte was er geen land of mens meer, of het was daarin verdraaid geweest. Nu wilden zij ook naar de hemel zelf om de engelen en "Onze Lieve Heer" voor de gek te houden. Hoe hoger zij met de spiegel vlogen, des te harder grijnsde die.

Zij konden hem ternauwernood vasthouden; hoger en hoger vlogen zij, steeds dichterbij God en de engelen.

Toen sidderde de spiegel zo verschrikkelijk in zijn grijns dat hij hun uit de handen schoot en neerstortte op de aarde, waar hij in honderden miljoenen, biljoenen en nog meer stukken viel en toen bracht hij nog groter ongeluk dan vroeger: sommige stukken waren niet groter dan een zandkorreltje en die vlogen de wijde wereld door en waar zij in de ogen van een mens kwamen, bleven zij er zitten en dan zagen die mensen alles verdraaid of hadden alleen maar oog voor wat ergens lelijk aan was; want ieder spiegelkorreltje had dezelfde krachten die de hele spiegel had. Sommige mensen kregen zelfs een spiegelscherfje in hun hart. En dan was het al heel gruwelijk, dat hart werd als een klomp ijs. Sommige stukken van de spiegel waren zo groot dat zij als